

๘. ผัสสะลักษณะปัญหา ๓๒

พระราชชาตรัสถามว่า "พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า มโนวิญญูณเกิดขึ้นในที่ใด, เวทนาก็เกิดขึ้นในที่นั้นหรือ?"

พระเถระเจ้าทูลตอบว่า "ขอถวายพระพร มโนวิญญูณเกิดขึ้นในที่ใด แม้ผัสสะ แม้เวทนา แม้สัญญา แม้เจตนา แม้วิจารณ์ย่อมเกิดในที่นั้น; ธรรมทั้งหลายมีผัสสะเป็นต้น ย่อมเกิดขึ้นในที่นั้นแม้ทั้งหมด."

จ. "พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผัสสะมีลักษณะอย่างไร?"

ค. "ผัสสะมีลักษณะถูกต้อง."

จ. "ขอพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าจงอุปมาให้ข้าพเจ้าฟัง."

ค. "เหมือนอย่างว่า แกะสองตัวจะชนกัน, ฟังเห็นจักษุว่าเหมือนแกะตัวหนึ่งในแกะทั้งสองนั้น, ฟังเห็นรูปว่า เหมือนแกะตัวที่สอง, ฟังเห็นผัสสะว่า เหมือนความถูกต้องแห่งแกะทั้งสองนั้น."

จ. "ขอพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าจงอุปมาให้ยิ่งขึ้นไปอีก."

ค. "เหมือนอย่างว่าฝ่ามือทั้งสองจะปรบกัน ฟังเห็นจักษุว่าเหมือนฝ่ามือข้างนั้น, ฟังเห็นรูปว่า เหมือนฝ่ามือข้างที่สอง, ฟังเห็นผัสสะว่า เหมือนความถูกต้องแห่งฝ่ามือทั้งสองข้างนั้น."

จ. "ขอพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าจงอุปมาให้ข้าพเจ้าฟังอีก."

ค. "เหมือนอย่างว่า คนถือไม้กำรับสองอันจะตีกัน, ฟังเห็นจักษุว่า เหมือนไม้กำรับอันหนึ่ง ในไม้กำรับทั้งสองอันนั้น, ฟังเห็นรูปว่า เหมือนไม้กำรับอันที่สอง, ฟังเห็นผัสสะว่า เหมือนความถูกต้องแห่งไม้กำรับทั้งสองอันนั้น."

จ. "พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าช่างฉลาดจริง ๆ."